

5 SEM TDC SNS M 3

2017

(November)

SANSKRIT

(Major)

Course : 503

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

UNIT—I

(Arthaśāstra)

1. Write short answers : 1×5=5

(a) Who wrote the book Arthaśāstra?

(b) Write the meaning of योगक्षेम.

(c) Arthaśāstra is the science of _____ .

(Fill in the blank)

(2)

(d) Write the name of any one old book where the principles of *Arthaśāstra* appear to have found their first expressions.

(e) “गुह्यमेको मन्त्रयेतेति”

Who made this comment?

2. Elucidate the idea of the following Śloka :

नास्य गुह्यं परे विद्युच्छिद्रं विद्यात्परस्य च।
गूहेत्कूर्म इवाङ्गानि यस्याद्विवृतमात्मनः॥

3. What are the different views regarding the formation of मन्त्रिपरिषद् according to *Arthaśāstra* (Mantrādhikāra)?

Or

How many parts of मन्त्रs are accepted by Kaṭilya? Explain the meaning of all the parts of मन्त्रs.

UNIT—II

(Nītiśataka)

4. (a) What is the meaning of नीति in *Nītiśataka*?

(b) Write the name of any other Śataka apart from *Nītiśataka*.

8P/351

(3)

5. What are the opinions regarding विद्या as described in the ‘नीतिशतकम्’? 6

6. Quote from your memory any two Ślokas from the ‘नीतिशतकम्’ which are not present in the question paper. 4×2=8

7. Elucidate the idea of the following : 4
“विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः।”

UNIT—III

(Manusāhītā)

8. Fill in the blanks of the following : 1×2=2

(a) धर्मशास्त्रं तु वै _____ ।

(b) मनुर्वै यत् किञ्चित् प्रोक्तं तद्वै _____ ।

9. Write in brief the conversation between the great sages and Manu regarding संसारोत्पत्ति in the light of the 1st Chapter of *Manusāhītā*. 10

Or

“वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीले च तद्विदाम्।”

What was the necessity of स्मृतिशास्त्रs despite the existence of Vedas? Write with reference to the above quoted line.

(Turn Over)

(Continue) 8P/351

10. Translate into Assamese or English any two of the following Ślokas : 4×2

- (a) मनुमेकाग्रमासीनमभिगम्य महर्षयः।
प्रतिपूज्य यथान्यायमिदं वचनमब्रुवन्॥
- (b) स तैः पृष्टस्तथा सम्यगमितौजा महात्मभिः।
प्रत्युवाचार्य्यं तान्सर्वान्महर्षीञ्छ्रूयतामिति ॥
- (c) त्वमेको ह्यस्य सर्वस्य विधानस्य स्वयम्भुवः।
अचिन्त्यस्याप्रमेयस्य कार्यतत्त्वार्थवित्प्रभो ॥

UNIT—IV

(Vetālapañcaviṁśati)

11. Write in your own words the story of Mandāravatī of Vetālapañcaviṁśati.

12. “सखे ! सिद्धं ते अभिलषितं, युक्त्या तया मार्गो दर्शितः, तदद्यैव प्रदोषे त्वम् एतेनैव पथा तत् प्रियामन्दिरं गच्छ।”

Who said the above line and to whom? What was the अभिलाष mentioned here? Write the incident related to the above quoted line.

2+2+6=10

Or

Translate the following paragraphs into Assamese or English : 5×2=10

- (a) अत्रान्तरे काऽपि स्नानार्थमागता, दिव्याकृतिः सुपरिच्छदा, पूरयन्तीव लावण्यनिर्झरेण सरोवरं, दृष्टिपातैः सृजन्तीव तत्रोत्पलवनानि, प्रत्यादिशन्तीव मुखेन जितेन्दुना अम्बुजानि, कन्यका तेन ददृशे। दृष्ट्वै सा तस्य राजपुत्रस्य मनो जहार तत्क्षणम्।
- (b) अस्ति कालिन्दीतटे ब्रह्मस्थलाभिधः कश्चिदग्रहारः। तत्र अग्निस्वामीति समभवत् कश्चित् वेदपारगो विप्रः। तस्य अतिरूपवती मन्दारवती नाम कन्यका अजनि, यां नवान-
र्धलावण्यां निर्माय विधिर्नियतं निजं स्वर्गनारीपूर्वनिर्माणकौशलं जुगुप्सते। तस्यां शैशवातिक्रान्तायां कान्यकुब्जात् समसर्व-
गुणोपेतास्त्रयो ब्राह्मणदारकाः समाययुः।

★ ★ ★